

Notulen van de Ronde in Raadzaal op donderdag 3 november 2022

1. Oordeelsvormende ronde begroting 2023, 1ste begrotingswijziging 2023 en 3^e rapportage 2022

1.a. 3^e rapportage 2022

1.b. 1ste begrotingswijziging 2023, septembercirculaire 2022

1.c. begroting 2023

Tijdstip: 19.05-21.00 uur

Aanwezig

de voorzitter: P.T.H.M. Henssen

de griffier: A. Lamers

de leden

GOB: M.W.C. Claessens en N.F.J. Wetzels

CDA: G.J.M.C. Essing-Demandt

Stadspartij: W.P.H. Paauwe en L. Weermann-Schepers

GroenLinks/PvdA: P.H.J. Kubben en M.J.M. De Loo

D66: P. R. Pi-Van de Venne en E.H.P. Vaessen-ten Haaf

VVD: H. Harzi

PVV: J.W. Coumans

SPA: -

Lokaal Sittard-Geleen-Born: P. Vola

Forum voor Democratie: -

PIT: E.V.P. Talpe en M.M.J.T. Schenk-Hermans

het college wethouder Geilen, burgemeester Verheijen (digitaal aanwezig),
wethouder Houtakkers, wethouder Salvino-Meijer en wethouder Tillie

ambtenaren de heer De Bruin

notulen M. Migo (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom. Op de agenda staan de 3^e programmarapportage 2022 en de begroting 2023. Deze punten worden, zoals gebruikelijk, gezamenlijk behandeld. Bij de beeldvormende behandeling tijdens de ronde op 20 oktober is aangegeven dat er een aanvullend raadsvoorstel zal worden aangeleverd. Dit heeft betrekking op het doorvoeren van een aantal technische correcties in het overzicht van incidentele baten en lasten naar aanleiding van de ambtelijke afstemming met de provinciale toezichthouder. Dit voorstel heeft de leden van de ronde pas gisteren bereikt. Vanwege de complexiteit van dit voorstel stelt de voorzitter voor dat hier ambtelijk een toelichting op wordt gegeven.

De technische vragen, die tijdig waren ingediend, zijn vorige keer reeds behandeld. Van de overige vragen was afgesproken dat die tijdens deze ronde mondeling beantwoord worden. Het college heeft de antwoorden echter gisteren al schriftelijk aangeleverd. De voorzitter verneemt het graag wanneer mensen nog niet in de gelegenheid zijn geweest de antwoorden te lezen. In dat geval zal een korte leespauze worden ingelast. In deze ronde worden de raadsvoorstellen opiniërend behandeld. Er blijkt geen behoefte aan een leespauze.

Wethouder Bühler is niet aanwezig. Zij wordt vervangen door wethouder Geilen. Burgemeester Verheijen sluit digitaal aan. De voorzitter heet alle collegeleden welkom.

De heer De Bruin licht eerst het raadsvoorstel over het doorvoeren van een aantal technische correcties in het overzicht van incidentele baten en lasten naar aanleiding van de ambtelijke afstemming met de provinciale toezichthouder kort toe. De aanpassingen hebben geen invloed op de begrotingssaldi als zodanig. De opmerkingen van de Provincie hebben betrekking op de berekening van het structurele begrotingsevenwicht. Dit is volgens de heer De Bruin een presentatiekwestie. Daarbij gaat het er met name om hoe tegen bepaalde posten in de begroting aangekeken wordt: hebben die een structureel of een incidenteel karakter? Het verschil van inzicht ging met name over onderhoudsreserves. De heer De Bruin geeft aan waarom die kosten volgens de gemeente een structureel karakter hebben. De Provincie gaf echter aan dat onttrekkingen uit de reserves altijd als een incidentele post moeten worden beschouwd. Met de Provincie is afgesproken dat dit zal worden hersteld.

De heer Claessens (GOB) heeft hier een vraag over. Had hij de voordelen uit de septembercirculaire normaliter in de 4^e programmarapportage terug kunnen zien?

De heer De Bruin geeft aan dat in het raadsvoorstel P&C-cyclus 2022 expliciet is aangegeven dat de septembercirculaire, net als de vaststelling van de BUIG, in de 4^e rapportage een plek zou krijgen.

Er is geen behoefte aan verdere vragen.

Eerste termijn

De heer Wetzels (GOB) merkt op dat gekozen is voor een beleidsarme begroting. Bewust worden grote beleidskeuzes pas gemaakt bij de Kadernota. De begroting 2023 is gemaakt in een periode van veel onzekerheden. Het actuele begrotingsbeeld voor de begrotingsjaren 2023 tot en met 2025 ziet er volgens de heer Wetzels op dit moment nog goed uit. Hij wijst erop dat in 2026 alle Nederlandse gemeenten zullen worden geconfronteerd met een veel lagere Rijksbijdrage, met als gevolg een negatief begrotingsresultaat voor 2026. GOB heeft hierover enkele vragen aan het college. Kan de wethouder aangeven op welke wijze de problematiek van het 'ravijnjaar 2026' aan de kaak wordt gesteld bij het Rijk? Welke gevolgen heeft dit voor mogelijk nieuwe beleidsplannen?

Er moet wat betreft de GOB-fractie worden gekeken naar de invloed van de gemeente op de inwoners, ondernemers en de verenigingen die net buiten de scope van de landelijke ondersteuningsmaatregelen vallen, bijvoorbeeld als het gaat om de energiecrisis. Het is bekend dat bijvoorbeeld diverse sportverenigingen grote moeite hebben met het betalen hun energierekening.

- Het Verenigingsloket is in het leven geroepen voor stichtingen en verenigingen die in moeilijkheden kwamen door de coronacrisis. Is dit loket wellicht uit te breiden als digitaal meldpunt voor dezelfde doelgroep inzake de energiecrisis?
- Vorige maand kwam 'Den Haag' met een tegemoetkoming-energiekostenregeling. Die is echter amper toepasbaar voor het mkb. Kent het college geluiden van ondernemers uit Sittard-Geleen die niet in aanmerking komen voor deze regeling? Kan het college iets ondernemen voor deze ondernemers?
- GOB verzoekt het college om de woningbouwstichtingen te bewegen het gemiddelde energielabel van de sociale huurwoningen te verhogen, indien mogelijk met meerdere niveaus. En mocht de gemeente hen kunnen helpen met voorfinanciering dan is de invloed van deze inspanning op de begroting volgens GOB beperkt. Is het college hiertoe bereid?

Ook mevrouw Essing-Demandt (CDA) schetst een aantal onzekerheden aangaande de gemeentefinanciën. Voor wat betreft de risico's die in de 3^e rapportage staan genoemd, is het CDA benieuwd naar de financiële uitwerking hiervan. Ze vindt het goed te hebben kunnen lezen dat als het asfalt van de wegen wordt verbeterd, ook de verbetering van de stoepen wordt meegenomen.

Ten aanzien van de begroting heeft mevrouw Essing-Demandt een aantal vragen en opmerkingen.

- Het CDA wijst erop dat inmiddels ook de mensen met een middeninkomen in de financiële gevarenzone zijn gekomen. Zij kunnen geen gebruikmaken van diverse toeslagen. Dit levert deze groep stress op. Het CDA pleit voor een bijeenkomst hierover waarbij meerdere stakeholders

aanwezig zijn die raakvlakken hebben met de algemene gezondheid van de inwoners. De insteek van de bijeenkomst zou dan met name moeten zijn: preventieve gezondheidszorg.

- Mevrouw Essing-Demandt wijst erop dat te veel kinderen rond het sociaal minimum opgroeien. Ze wijst erop dat o.a. de gemeenten Brunssum en Landgraaf een bedrag beschikbaar hebben gesteld aan basisscholen. Als een leerkracht bijvoorbeeld ziet dat een leerling geen winterjas heeft of geen goede schoenen kan uit dat budget een jas of schoenen worden bekostigd. De CDA-fractie verzoekt het college deze geste te overwegen.
- De lasten voor de inwoners konden worden gedempt door een verhoging van 2,5 procent van de OZB terug te draaien en het verstrekken van een voucher voor het milieupark. Kan de wethouder aangeven of hier veel gebruik van is gemaakt?
- De maximale doorlooptijd van acht weken wordt vaak volledig gebruikt of overschreden. Wat gaat het college hieraan doen? Het CDA roept op te overwegen om binnen die aanvragen een onderscheid te maken voor spoedgevallen en waar de aanvragen voor zijn bestemd. Kan bijvoorbeeld de Wmo-aanvraag van iemand van 74 met meerdere zorgvragen voorgaan op een andere aanvraag? En kan de wethouder aangeven binnen welke door de gemeente zelf gestelde termijn de Wmo-aanvragen worden afgehandeld? Neemt het college het signaal van het CDA tot het efficiënter inrichten van het aanvraagproces mee in het visiedocument dat in 2023 wordt uitgewerkt?
- In Sittard-Geleen is sprake van 'nood aan de juiste woning'. De gewenste doorstroming komt niet genoeg op gang. Het CDA hoort graag de huidige stand van zaken van de woningbouwprojecten in de gemeente.
- Hoe denkt het college over het plan van minister De Jonge dat in 2030 twee derde van de woningen in de categorie 'betaalbaar' moet vallen?
- De gemeenschapshuizen, huiskamerprojecten, ontmoetingscentra, sportverenigingen, muziekverenigingen, schutterijen maar ook de horeca hebben de afgelopen jaren door corona en de energiecrisis harde klappen gekregen. Het CDA roept het college op deze organisaties te ondersteunen.
- Het CDA vraagt expliciet ook aandacht voor de verduurzaming van sportaccommodaties. Het CDA rekent erop dat het college de keuzes zal onderzoeken welke verduurzamingsmaatregelen nodig zijn om de klimaatdoelen te behalen.
- In hoeverre heeft het college actie ondernomen om werkgevers te wijzen op hun verantwoordelijkheid om het (vrachtwagen)parkeren en de dagelijkse voorzieningen van arbeidsmigranten beter te organiseren?
- Ten aanzien van het horecastraatje in Geleen: hoe worden de ontvangen Rijksmiddelen benut?

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) sluit zich aan bij de zorgen die de vorige sprekers hebben geuit. Die bevinden zich op de as van bestaanszekerheid van de inwoners in combinatie met onze fysieke leefomgeving, de balans tussen mens en natuur en dier. GroenLinks/PvdA richt zich in deze ronde met name op proceszaken en het product van de begroting zelf en wil tijdens de raadsbespreking van de begroting meer op inhoudelijke aspecten van de begroting ingaan.

De begroting zelf is een voortzetting van hoe de begroting er al jaren uitziet in Sittard-Geleen. De heer Kubben is benieuwd hoe mensen deze begroting eigenlijk lezen. Welke informatie kan hier nu uitgehaald worden? Hoe vertalen de zorgen aangaande bestaanszekerheid zich nu in de begroting? Daar zou een goed gesprek over gevoerd moeten worden. Hij vindt het helemaal geen beleidsarme begroting. Echter de raad zit vast aan kaders die in het verleden al gesteld zijn. Doordat er zoveel grote projecten op de rol staan, is er nog maar heel weinig beleidsruimte om iets te doen aan de bestaanszekerheid van mensen en extra klimaatregelen te nemen.

GroenLinks/PvdA heeft gekeken naar begrotingen in andere gemeenten in de regio en wil daarover in gesprek met het college en de andere fracties. De begroting van Sittard-Geleen bevat relatief heel veel tekst en heel veel voornemens. Maar in de begroting staat geen enkele prestatie-indicator. Aan zijn collega-raadsleden en het college stelt hij de vraag: kun je in deze begroting vinden hoeveel de gemeente uitgeeft aan verenigingen? Hij noemt nog een aantal voorbeelden op van bedragen die niet in de begroting kunnen worden teruggevonden. Hij wijst onder meer op de begroting van Heerlen: ook die begint met veel tekst, maar gaandeweg staan daar wel degelijk prestatie-indicatoren in.

GroenLinks/PvdA las in de begroting dat er een verschuiving is op het gebied van radicalisering van jihadisme naar links extremisme en vraagt zich af hoe zo'n zin in de begroting heeft kunnen komen.

Volgens de heer Kubben is hier sprake van een totaal verkeerde interpretatie van het dreigingsbeeld zoals geschetst door de landelijke overheid.

De heer Kubben daagt de portefeuillehouders uit om aan te geven waar wél duidelijkheid over wordt gegeven in deze begroting. Hij stelt voor samen met het college een keer de markt op te gaan in Geleen, de begroting op een willekeurige plek open te slaan en de mensen te vragen of ze snappen wat er staat.

De heer Paauwe (Stadspartij) wijst erop dat de andere partijen al veel gezegd hebben en belangrijke zorgen hebben geuit. Hij wil met name aandacht vragen voor de situatie van de mkb'ers en de mensen aan de onderkant van de samenleving.

- De heer Paauwe wil verder graag weten wat de financiële gevolgen zullen zijn van de actuele ontwikkelingen rond Glanerbrook.
- Hij is het met de heer Kubben eens dat de begroting voor de gemiddelde inwoner niet te lezen is.

De heer Pi Van de Venne (D66) complimenteert het college en de ambtelijke ondersteuning dat het toch gelukt is een financieel gezond beeld te schetsen. Over een aantal gemaakte keuzes heeft D66 nog vragen en opmerkingen:

- D66 is blij met de ruime aandacht en concrete plannen voor de euregio en de euregionale samenwerking. Maar D66 vraagt op het gebied van cultuur Belgische en Duitse doelgroepen mee te nemen.
- Het college schrijft dat het cultuur op een vernieuwende manier in de schijnwerpers wil zetten. De heer Pi Van de Venne hoopt dat niet bedoeld wordt monumentale kloosterkapellen in privéwoningen om te toveren.
- Ten aanzien van de accommodaties vraagt D66 zich af wat nu onderzocht zal worden. Hoe kijkt het college naar het raadsbesluit van 2020 omtrent duurzaam accommodatiebeleid? Heeft het college daar afstand van genomen?
- D66 vindt het raar dat voor het implementeren van de Toekomstvisie weer een participatief proces wordt opgesteld. D66 vindt dat er momenten zijn waarop je bent uitgepraat en aan de slag moet.
- D66 vindt dat het college op het sociaal domein op de goede weg is. Maar op pagina 103 wordt vermeld dat Sittard-Geleen wil verminderen in het aantal zorgaanbieders. D66 hoopt dat de gesprekken met kleinere zorgaanbieders ook goed zullen verlopen.
- Het college spreekt over het actief verduurzamen van schoolgebouwen en aandacht te hebben voor het verbeteren van ventilatiesystemen. De scholen kunnen dit echter niet zelf bekostigen. Daarom vraagt D66 of dit actief verduurzamen ook financieel ondersteunen inhoudt?
- Hoe ziet het college de rol van goedkope Belgische omscholingsmogelijkheden, aangezien daar ook wordt gepraat.
- Voor D66 geldt het uitgangspunt dat ook het VISTA College, Gilde Opleidingen en Fontys goed bereikbaar dienen te zijn met het ov. Kan het college dit onderschrijven?
- D66 vindt het van belang het stationsgebied op te waarderen.
- Hoe kijkt het college aan tegen de plannen van de Rijksoverheid om warmtenetten in publieke handen te houden? Heeft het college al een plan om hierop in te spelen?

Mevrouw Harzi (VVD) dankt het college voor de beantwoording van de vragen. Ze heeft een aanvullende vraag naar aanleiding van de beantwoording van vraag 14. Ze vraagt zich af wat daar bedoeld wordt met 'publiek toegankelijk'. En hoe komen de huurders te weten of hun gebouw ook toegankelijk wordt of niet? Dat in het kader van de inclusieagenda.

De heer Talpe (PIT) constateert dat het eerder geschetste tekort over 2022 gedaald is van 4,5 miljoen naar circa 900.000 euro. Dat is voor een aanzienlijk deel het gevolg van autonome ontwikkelingen. Dat vraagt ook om alertheid, want zij hadden ook net zo goed de balans de andere kant op kunnen laten doorslaan. PIT heeft er begrip voor dat een beleidsarme begroting is voorgelegd. Wel vindt PIT het van belang dat er ruimte blijft voor acute situaties, bijvoorbeeld rond de energieproblematiek.

- PIT vindt het goed dat proactief contact is gezocht met de Provincie over het ravijnjaar 2026.
- PIT kondigt voor de raadsvergadering alvast een motie aan over educatie over de Stolpersteine.
- Het verbaast de heer Talpe dat PIT blijkbaar de enige fractie is die constateerde dat in het raadsvoorstel van de 1^e begrotingswijziging 1 miljoen euro beschikbaar is. In dit raadsvoorstel geeft

het college aan dat bij de 4^e programmarapportage nader wordt ingegaan op de diverse crisissen. Vooruitlopend op de nadere uitwerking hiervan zal PIT bij de raadsvergadering een amendement indienen om ten behoeve van het bestrijden van de genoemde crisissen een bedrag van 1 miljoen euro te reserveren, zijnde de oorspronkelijk geplande bedragen van 905.000 euro en 118.000 euro die bedoeld waren om de jaarschijven van 2022 en 2023 aan te vullen.

Wethouder Geilen dankt de fracties voor hun inbreng en de complimenten die zijn gegeven. Hij heeft toch nog wel wat technische vragen gehoord. Hij zal zijn best doen die niet te beantwoorden.

- Richting de heer Kubben, in antwoord op zijn vraag of de begroting kan worden uitgelegd aan de mensen op straat, geeft wethouder Geilen aan dat de begroting inderdaad complex is. De begroting moet voldoen aan de voorwaarden van het BBV (besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). De begroting geeft mede hierdoor niet altijd het inzicht waar de heer Kubben om vraagt. Het is nog een openstaand actiepunt, naar aanleiding van aanbevelingen van de Rekenkamer, om te komen tot meer meetbare indicatoren om vast te stellen of de gemeente op koers zit. De komende periode zal gewerkt worden aan een digitale versie van de begroting, waardoor het ook makkelijker wordt meer achtergronden 'achter de cijfers' te kunnen lezen. Een voordeel daarvan is ook dat meer realtime de juiste informatie kan worden geboden.
- Veel partijen spraken over de energiecrisis en armoede. Het college herkent deze zaken. In de septembercirculaire is een financieel lichtpuntje gezien, extra ruimte. Om die reden zegt het college nu: wij komen bij de 4^e rapportage met voorstellen om de hoogste nood te kunnen ledigen bij verenigingen en instellingen die de gevolgen ervaren van de crisis. Richting de heer Talpe geeft de wethouder aan dat er eigenlijk nog meer beschikbaar is dan het miljoen dat hij noemde. Die middelen worden nu gereserveerd om te zorgen dat er bij de 4^e rapportage dekkingsmiddelen zijn om de nood te ledigen.
- Wethouder Geilen geeft, in antwoord op de heer Wetzels, aan dat in de begrotingswijziging een eerste concrete verkenning van het ravijnjaar 2026 is opgenomen. Inmiddels heeft het Rijk aangegeven 1 miljard euro beschikbaar te stellen om de gemeenten in staat te stellen 'te overbruggen'. Dat zou Sittard-Geleen ongeveer 7 miljoen opleveren, waardoor het probleem nog maar 1 miljoen zou zijn. Daarmee schuift het ravijnjaar in feite op naar 2027. Via VNG wordt richting het kabinet gelobbyd om met structurele oplossingen te komen.
- De wethouder erkent, richting de heer Kubben, dat de raad in 2021 met name op investeringsniveau een forse ambitie heeft neergezet. Hij wijst erop dat het niet zo is dat er richting de toekomst helemaal geen ruimte meer is. Er zijn nog wat vrije middelen op investeringsniveau. Tegelijk wordt gekeken naar de exploitatie, hoe je daar met 'nieuw voor oud' ruimte kunt creëren om ook daar nieuwe dingen te kunnen doen.
- Wethouder Geilen noemt de vraag van de heer Wetzels, om de woningbouwstichtingen te bewegen het gemiddelde energielabel van de sociale huurwoningen te verhogen, terecht. Hij wijst er ook op dat o.a. ZOwonen hier al heel hard mee bezig is. Niettemin is de wethouder bereid er nogmaals op aan te dringen. Hij geeft mee dat het wellicht goed is inzichtelijk te maken hoe de corporaties ook zelf tegen de opgaves op het gebied van duurzaamheid aankijken.
- Mevrouw Essing-Demandt vroeg naar de mogelijkheid geld beschikbaar te stellen aan scholen om bijvoorbeeld nieuwe schoenen of een nieuwe jas aan te kunnen bieden. Deze vraag heeft betrekking op de portefeuille van wethouder Bühler. Hij zal hier achteraangaan, nagaan hoe dit zou passen in het totale pakket dat al geboden wordt.
- Over het gebruik van de voucher voor het milieupark: die vraag is al beantwoord in een collegebrief van een aantal weken geleden. In de 4^e rapportage zal hier een vervolgbeeld op gegeven worden.
- Wethouder Geilen merkt op dat de vraag naar de status van alle bouwplannen technisch is en dat het niet zinvol is op dit moment alle bouwplannen na te lopen.
- In antwoord op de vraag hoe het college denkt over de eis van de minister dat in 2030 twee derde van alle woningen 'betaalbaar' moet zijn, merkt wethouder Geilen op: als dit een eis is van de minister dan zal dit gewoon uitgevoerd moeten gaan worden. Het is echter de vraag of het criterium 'betaalbaar' ook voor de Zuid-Limburgse schaal betaalbaar is.
- Ten aanzien van het vrachtwagenparkeren wijst de wethouder op de uitvoeringsafspraken van de coalitie. Daaraan wordt nu invulling gegeven.

- Ten aanzien van de inzet van Rijksmiddelen voor GL1: dat bedrag is ontvangen. Als behoefte is aan meer informatie over wat GL1 nu precies is, zou daarover een themasessie georganiseerd kunnen worden.
- De heer Paauwe vroeg naar de financiële gevolgen van het huidige voorstel voor Glanerbrook. Dat zit niet in de begroting die nu voorligt. Het lijkt wethouder Geilen verstandig die vraag te beantwoorden als het debat in de ronde over Glanerbrook zal plaatsvinden.
- Hij is het met de heer Pi Van de Venne eens dat bereikbaarheid inderdaad belangrijk is voor alle scholen.
- Mevrouw Harzi stelde verdiepende vragen over de technische vragen. Vanuit de lokale inclusieagenda is gekeken: welke gebouwen vragen nu aandacht? Dat wordt nu inzichtelijk gemaakt. Deze maand worden de eerste resultaten verwacht. Als duidelijk is welke acties nodig zijn, kan richting Kadernota gekeken worden daar geld voor te vragen.

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) hoorde dat de wethouder aangaf dat voldaan wordt aan het BBV. Hij heeft echter niet betoogd dat dit niet het geval zou zijn. De heer Kubben zou het al een goede eerste stap vinden als de ambities die nu in tekst staan worden voorzien van een bedrag. Hij noemt een aantal voorbeelden uit het hoofdstuk over het sociaal domein. Er staan nu allerlei plannen waar geen euro's aan gekoppeld zijn. Waarom staan deze er dan in?

Wethouder Geilen antwoordt dat in de begroting beschreven wordt waarop wordt ingezet. Deels zijn dit nieuwe elementen, deels bestaande. Aangegeven is steeds wat belangrijk is in de diverse programma's en wat binnen de middelen valt die in die programma's zitten. Als er wijzigingen zijn, of als er bijvoorbeeld nieuwe taken bijkomen dan staat dat steeds in een tabel uitgewerkt. Hij voelt op zich mee met de suggestie van de heer Kubben en het lijkt hem goed daarover door te praten, ook met de portefeuillehouder. Wel denkt wethouder Geilen dat de oplossing beter gezocht kan worden in de digitaliseringsslag die hij al eerder noemde, om zo helder te maken wat er achter de cijfers zit en hoe ze precies zijn opgebouwd.

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) geeft aan dat al jaren gesproken wordt over een digitaliseringsslag. Het gaat hem om de intentie van transparantie van bestuur. Hij neemt de handreiking van de wethouder graag aan om daarover verder door te spreken.

De heer Pi Van de Venne (D66) heeft nog geen antwoord gehoord op zijn vraag hoe het college nu aankijkt tegen het in 2020 vastgestelde duurzame accommodatiebeleid. Deze vraag zal door wethouder Houtakkers beantwoord worden. Ook wil de heer Pi Van de Venne weten hoever het staat met de uitvoering van de motie 'Right to challenge'.

Wethouder Geilen antwoordt: als je wilt challengen, heb je eerst het inzicht in de begroting nodig. Hij geeft aan dat in relatie tot de Omgevingswet, maar ook in algemene zin gewerkt wordt aan participatiebeleid en een participatieverordening. Die zal er volgend jaar komen. De wethouder denkt dat right to challenge daarin een plek zou moeten worden gegeven.

De heer Paauwe (Stadspartij) wil van de wethouder weten wat zal worden gedaan met woningen van woningbouwverenigingen die niet verduurzaamd kunnen worden.

Wethouder Geilen geeft aan dat verduurzamen meer is dan het aanleggen van zonnepanelen. Het is vooral ook zorgen dat je minder energie verbruikt en dat je de energie die je verbruikt op een duurzame manier opwekt. Het is van belang dat breder wordt gekeken dan enkel energie opwekken op de eigen daken.

De voorzitter dankt wethouder Geilen voor zijn beantwoording. Op eventuele technische vragen die mogelijk nog openstaan komen nog antwoorden.

Namens de burgemeester complimenteert de voorzitter de heer Pi Van de Venne dat hij aandacht vroeg voor de cultuur in België en Duitsland en dat hij dit goed begrepen heeft. Richting de heer Kubben geeft

de burgemeester (via de voorzitter) aan dat schriftelijk gereageerd zal worden op de vraag over de zin over het radicalisme.

Wethouder Houtakkers wijst erop dat niets is veranderd in datgene wat met elkaar is afgesproken over de duurzame accommodaties. Wanneer er bijvoorbeeld een verschil van inzicht is tussen datgene wat de gemeente graag zou willen en de gebruikers van de accommodatie zouden willen, dan komt hij daarmee terug naar de raad. Dat is echter tot op de dag van vandaag nog niet nodig geweest. Van belang is wel de verduurzaamheidsproblematiek stevig op tafel te krijgen. Als daarin extra geïnvesteerd moet worden, kom je mogelijk op een ander afwegingsniveau terecht. Maar dat is op dit moment nog niet aan de orde.

- De wethouder ziet dat verenigingen het op dit moment lastig hebben. Het college heeft van hen verzoeken gekregen om hulp te bieden. Daar is het college nu voorbereidende acties op aan het uitzetten. In de 4^e rapportage zal dit terugkomen en zullen college en raad hierover spreken. De goede route wordt gevolgd. Er wordt nagedacht over de wijze waarop de verenigingen zouden kunnen worden ondersteund. Het Verenigingsloket zou daar mogelijk bij kunnen horen.
- Het GOB maakte een opmerking over zonnepanelen in Sanderbout. Daar is een artikel-43-brief over ingediend. Die zal een dezer dagen in het college worden besproken. De combinatie Rijksmonumenten en zonnepanelen is lastig. Hij vindt dat niettemin hier de juiste oplossingsrichting voor gevonden moet worden.
- In antwoord op de vraag van D66 geeft wethouder Houtakkers aan dat opwaardering van het stationsgebied aan de orde is. Er wordt nagedacht over de gebiedsontwikkeling. Er komen verzoeken binnen om in het gebied activiteiten te ontplooiën waaronder het bouwen van woningen. Uiteraard zal e.e.a. wel moeten passen binnen de gewenste ontwikkeling. Daar hoort zeker ook de afgesproken veiligheidszone bij.
- Over de aangekondigde motie van PIT: de wethouder geeft aan dat deze sympathiek klinkt, maar hij kent de exacte inhoud nog niet.
- In antwoord op de opmerking over cultuur van D66 wijst de wethouder erop dat er recent een rapport is verschenen waarin de Belgisch-Nederlandse samenwerking over onder andere cultuur aan de orde komt. Geconcludeerd wordt dat het streven er zeker is, maar dat de uitvoering lastig blijft. Tussen de regels door leest hij ook: pak het op, op kleinschalig niveau. En daar zijn ook goede voorbeelden van.
- Ten slotte over de verrekening van btw met betrekking tot sportlocaties. De btw-compensatie voor de btw-belaste investeringen en kosten is tot en met 2023 zeker aan de orde. De Rijksoverheid geeft aan: over de voortzetting, dus na 2023, is nog geen definitief besluit genomen. De middelen zullen echter op een nog nader te bepalen manier bij de gemeenten terechtkomen. Zodra hierover meer bekend is, zullen de gemeenten hierover geïnformeerd worden.

Wethouder Salvino-Meijer heeft twee onderwerpen genoteerd die betrekking hebben op haar portefeuille. Er ligt op dit moment een concept-strategisch huisvestingsplan klaar. Dat wordt heel binnenkort besproken met de schoolbesturen. Daarin is verduurzaming en investering in de schoolgebouwen meegenomen. De volgende stap is dat het besproken zal worden in het college. Daarna kan er in de raad over worden gedebatteerd. Ze verwacht dat dat in het tweede kwartaal van 2023 zal kunnen gebeuren.

- Ze is het ermee eens dat alle scholen goed bereikbaar moeten zijn.
- Het is de wethouder niet bekend dat het omscholen van Belgen goedkoop zou zijn. Wel weet ze dat het Belgisch onderwijs over het algemeen goedkoper is dan in Nederland. Ze verneemt er graag meer informatie over van de heer Pi Van de Venne.
- De raad heeft voor het mkb al middelen vrijgemaakt voor het Stimuleringsfonds en het coronanoodsteunpakket, voor beide vijf ton. Het coronanoodsteunpakket was bedoeld voor ondernemers die buiten de boot vielen bij de landelijke regelingen. Hier hebben best veel ondernemers gebruik van kunnen maken. Op dit moment loopt nog een tweede tranche. In het coronanoodsteunpakket zijn ook middelen opgenomen om te stimuleren dat mensen naar de stad komen. Het pakket is besproken met de ondernemersverenigingen. Het Stimuleringsfonds heeft betrekking op de mkb-green deal. Daarover is in mei voor de eerste keer gecommuniceerd. Er zijn diverse partijen bij betrokken. Het doel van de mkb-green deal is ondernemers te helpen om ze toekomstbestendig te maken, dat ze kunnen gaan verduurzamen. Er worden nu workshops gegeven. Het is de bedoeling dat de ondernemers begeleid worden bij het omzetten van de plannen in hun eigen bedrijf.

Als ondernemers 'in het rood staan' dan kunnen ze niet vergroenen. Het college heeft twee brandbrieven ontvangen van ondernemerscollectieven. In het bestuurlijk overleg economie is daarop meteen actie ondernomen. Alle ondernemerscollectieven zijn uitgenodigd. Het was een prettige bijeenkomst. Er is goed in kaart gebracht wat wél kan en welke middelen en instanties er zijn waar ze terecht kunnen. Dat is in een fact sheet nog eens op een rij gezet. De collectieven hebben dat naar hun achterbannen kunnen doorsturen.

Er is daarnaast een manifest opgesteld. Het is de bedoeling, zo staat erin verwoord, de mkb-ondernemers de gelegenheid te geven om hun energiebelasting niet af te dragen aan het Rijk, maar te gebruiken voor het investeren in de verduurzaming van het bedrijf. Een tweede doel is dat middelen beschikbaar komen voor de inrichting van een triple helix mkb-ondersteuningsinfrastructuur in elke regio. En ten derde dat de ondersteuning zal verlopen via de ROM's. Het manifest is via de G40 bij de betreffende wethouders Economie verspreid en besproken. Het manifest werd hierna aangescherpt. Er is vervolgens contact over geweest met de voorzitter van MKB Limburg Martijn van Helvert en de voorzitter van MKB Nederland. Er ligt nu dus een manifest dat gedragen is. Inmiddels is wethouder Salvino-Meijer naar Den Haag geweest, met de ambtelijke ondersteuning. Er is gesproken met iemand van een coalitiepartij uit de Tweede Kamer, om het manifest onder de aandacht te brengen. Met de ondersteuning van VNG en de G40 en aandacht voor het manifest bij de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer is het hopelijk mogelijk stappen te zetten.

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) dankt de wethouder voor de toelichting. Hij heeft een vraag over de mkb-green deal. Is de mkb-green deal nu bedoeld om bedrijven uit het rood te halen of om in het groen te helpen?

Wethouder Salvino-Meijer licht toe: er zijn middelen vrijgemaakt, twee keer 500.000 euro. Bij het Stimuleringsfonds heeft de raad als opdracht meegegeven: ga op een innovatieve manier kijken hoe de ondernemers toekomstbestendig kunnen worden en kunnen verduurzamen. Gestreefd wordt met de mkb-green deal zo veel mogelijk ondernemers te bereiken en ze te helpen toekomstbestendig te zijn en hun bedrijf kunnen gaan verduurzamen.

De wethouder gaat (morgen) na of er nog meer informatie beschikbaar is die kan worden doorgestuurd naar de raad.

De heer De Loo (GroenLinks/PvdA) heeft ook nog een vraag voor de wethouder. De wethouder sprak over het concept-huisvestingsplan scholen. Hij brengt in herinnering dat er enkele jaren geleden veel enthousiasme was over een schooldakenrevolutie. Voor scholen lag er toen een ambitieus plan om de schooldaken van zonnepanelen te gaan voorzien. Dat plan heeft het destijds niet gehaald. De heer De Loo ziet echter nog altijd kansen om de schooldaken te voorzien van zonnepanelen. Hij zou het mooi vinden als hieraan aandacht wordt besteed in het concept-huisvestingsplan scholen.

Wethouder Salvino-Meijer geeft aan dat dit haar niet bekend was. Maar ze heeft het punt genoteerd.

De heer Pi Van de Venne (D66) bedankt de wethouder voor de beantwoording en de handreiking om verder te praten over de Belgische omscholingsmogelijkheden. Die neemt hij graag aan. Hij heeft nog een vraag over het helpen verduurzamen van scholen: gaat de gemeente daar financieel aan bijdragen?

Wethouder Salvino-Meijer geeft aan dat daarover volgend jaar moet worden besloten door de raad.

De heer Wetzels (GOB) had de wethouder gevraagd of zij iets kon ondernemen voor de vele ondernemers. Kan de wethouder bij de toezending van de informatie ook het manifest meesturen? Hij gelooft zeker dat de wethouder door het manifest iets heeft ondernomen voor de ondernemers.

Wethouder Salvino-Meijers zal (morgen) overleggen welke informatie allemaal al gedeeld kan worden.

De heer Paauwe (Stadspartij) vindt het een prima beantwoording van de wethouder. Hij heeft hierdoor echter wel een nieuwe vraag. De wethouder sprak over coronasteun voor de ondernemers. Hebben zich ook al ondernemers gemeld die bijvoorbeeld de NOW niet kunnen terugbetalen of de Tozo? Valt dat ook onder het coronanoodsteunpakket?

Dat valt daar niet onder, geeft wethouder Salvino-Meijer, aan als antwoord op deze vraag. Er zijn ook, voor zover bekend bij de wethouder, geen meldingen ontvangen van ondernemers die signalen hebben gegeven dat ze dit niet konden terugbetalen.

De voorzitter bedankt wethouder Salvino-Meijer voor de beantwoording en geeft het woord aan wethouder Tillie.

Wethouder Tillie gaat allereerst in op de verduurzaming van monumenten via zonnepanelen. Er zijn mogelijkheden om aan te sluiten bij een coöperatie. Dit kan interessant zijn voor mensen die niet de mogelijkheid hebben om zonnepanelen op het eigen dak te leggen.

- Over de Wmo-aanvragen: de afgelopen maanden is er heel hard gewerkt om de wachttijd terug te dringen. Wethouder Tillie heeft begrepen dat de wachttijd inmiddels drie tot vier weken bedraagt. Er zijn ook geen wachtlijsten meer. De inzet die hierop is gepleegd, is dus lonend geweest. Spoedgevallen worden uiteraard meteen opgepakt. Tegelijk wordt permanent gekeken naar mogelijkheden om de processen verder te verbeteren.
- Over de klimaatdoelen, wat daarvoor nodig is, geeft wethouder Tillie aan dat dit heel veel is. Maar dat geldt voor het hele land. Volgende week is er een stuurgroepvergadering van de RES Zuid-Limburg. Wethouder Tillie is daar benoemd tot vicevoorzitter. Er komt een voortgangsrapportage. Vanuit de stuurgroep is er een programmanager aangesteld en er is secretariële ondersteuning. Zeer binnenkort (woensdag) wordt als het goed is besloten of er 2 fte bijkomt om 'zon op dak' een impuls te geven.
- Vanuit het Rijk is inderdaad de opdracht gekomen om te kijken naar de warmtenetten, te zorgen dat die voor 51 procent in publiek eigendom komen. Het college staat daar positief tegenover, maar dat betekent wel dat daar ook geld voor vrij moet komen. Vooral de aanleg van de infrastructuur kost het meeste geld.

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) heeft een vraag over de 2 fte. Op pagina 20 van de begroting staat drie ton voor een eenmalige impuls op duurzaamheid. Is dat die 2 fte?

Wethouder Tillie antwoordt dat dat niet het geval is. De drie ton betreft een incidentele investering voor volgend jaar. Er wordt nog gekeken hoe daar invulling aan gegeven zal worden. De 2 fte wordt bekostigd door de RES zelf. Hij wil bepleiten dat een van de twee beoogde werknemers in Sittard-Geleen huisvesting krijgt.

De voorzitter bedankt de wethouders voor de beantwoording. Hij inventariseert of er behoefte is aan een tweede termijn. Dat is het geval.

Tweede termijn

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) kondigt aan in elk geval de motie 'Kappen met kappen' in te dienen. Vanwege de recente ontwikkelingen rond Glanerbrook is dat volgens de GroenLinks/PvdA-fractie ontzettend urgent.

Ten aanzien van de bestaanszekerheid wijst de heer Kubben erop dat de gemeente niet alles zelf kan oplossen. Wel kan geprobeerd worden met kleine projecten mensen te helpen. Op initiatief van zijn fractie is een presentatie over een sociaal lokaal energiebedrijf gegeven. Tijdens de raadsvergadering wil GroenLinks/PvdA daar 'een extra zwengel' aan geven.

Ten slotte dankt hij het college voor de beantwoording van de vragen.

Mevrouw Essing-Demandt (CDA) heeft een vraag voor de heer Kubben. Hij gaf volgens haar aan het begin van zijn betoog aan dat het heel makkelijk is van de andere partijen om hun zorgen te uiten en dan weer naar buiten te lopen. De heer Kubben gaf wel ook aan dat hij de zorgen deelt. Maar ook hij zal dadelijk gewoon naar buiten lopen. Wat verwacht de heer Kubben nu van deze ronde?

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) wijst erop dat hij zijn opmerking niet rechtstreeks als aanval heeft bedoeld. Zijn fractie zal concrete voorstellen doen om zaken die nu nog niet in de begroting zijn opgenomen daar alsnog een plek in te laten krijgen.

Mevrouw Essing-Demandt (CDA) bedankt de heer Kubben voor zijn toelichting. Is hij het met haar eens dat er op dit moment al aardig wat initiatieven zijn om de burger en de ondernemer te ondersteunen?

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) is het daar in essentie niet mee eens. Het kabinet is met name bezig met pleisters plakken op allerlei structurele weeffouten. Hij noemt als voorbeeld de privatisering van de energiesector. Geprobeerd kan worden met kleine initiatieven, zoals een sociaal lokaal energiebedrijf, daar wat aan te doen.

Mevrouw Harzi (VVD) wil graag een vraag stellen namens mevrouw Joosten over de boa's. Er is een pilot geweest in tien gemeenten en deze is inmiddels ook geëvalueerd. De pilot hield in boa's te bewapenen met een korte wapenstok. Gaat de gemeente Sittard-Geleen hier ook aan meedoen?

De voorzitter merkt op dat deze vraag eigenlijk in de eerste termijn had moeten worden gesteld. Hij wijst erop dat de vraag altijd gesteld kan worden op een andere manier.

De heer Claessens (GOB) wil graag iets zeggen over de leesbaarheid van de begroting. Hij denkt dat de raad als geheel ook aan de lat staat om signalen af te geven daar waar de raad van mening is dat er te weinig duidelijkheid is. GOB is van mening dat er in de afgelopen jaren al goede stappen zijn gezet. De begroting is al leesbaarder dan vroeger. Er zit meer structuur en een betere opbouw in. Hij denkt dat het misschien goed is na te denken over indicatoren. Hij denkt ook dat digitalisering een oplossing zou kunnen zijn om de gewenste diepgang te krijgen. Wel acht hij het van belang dat de raad op hoofdlijnen moet blijven sturen en niet te veel in details moet gaan duiken. Wel moet er de mogelijkheid zijn om te kunnen kijken naar die details.

De heer Kubben (GroenLinks/PvdA) wil hier graag kort op reageren. Hij is het ermee eens dat de leesbaarheid op zich in de afgelopen jaren is verbeterd. Hij is het er ook mee een dat de raad op hoofdlijnen moet blijven besturen. Maar als er bijvoorbeeld mooie leesbare teksten staan over de gezonde basisschool van de toekomst en hij kan totaal niet ontdekken wat daar precies voor gedaan wordt en hoeveel dat gaat kosten, dan is dat volgens de heer Kubben wel een essentieel gemis. Hij vindt het een mooie handreiking het daar gezamenlijk over te hebben, bijvoorbeeld in de commissie Begroting & Verantwoording.

De heer Talpe (PIT) wil hierop inhaken. Ook hij denkt dat het goed is om de systematiek van de begroting tegen het licht te houden, zonder dat daar meteen politieke lading in zit. Hij denkt dat de commissie Begroting & Verantwoording daar in eerste instantie een prima optie voor is.

De heer Paauwe (Stadspartij) sluit zich aan bij de woorden van de heer Talpe en de heer Kubben. Voor het gemiddelde raadslid is het moeilijk leesbaar. Hij pleit ervoor in de begroting zo veel mogelijk duidelijkheid aan de voorkant te geven.

De voorzitter denkt dat alle aanwijzingen duidelijk zijn en dat iedereen het goed bedoelt. Hij concludeert dat de onderwerpen ook in de tweede termijn voldoende besproken zijn.

De voorzitter somt de aangekondigde moties en amendementen op alsmede de toezeggingen van de wethouders:

- PIT kondigde een motie aan met betrekking tot educatie over de Stolpersteine. Ook kondigde PIT een amendement aan over het reserveren van 1 miljoen euro ter ondersteuning voor de huidige crisis.
- GroenLinks/PvdA kondigde de motie 'Kappen met kappen' aan.
- Door het college is toegezegd om de vraag over het beschikbaar stellen van middelen aan scholen voor bijvoorbeeld een warme jas et cetera aan kinderen die dat nodig hebben, daar waar de ouders daar zelf geen middelen voor hebben nog te beantwoorden.
- Ook de vraag over de verschuiving van radicalisme naar links extremisme wordt nog schriftelijk beantwoord.
- Nadere informatie over de mkb-green deal wordt nog verstrekt.

De voorzitter bedankt iedereen voor de prettige vergadering. Hij sluit de ronde.